

Adres artykułu: <https://bip.iaepan.edu.pl/arttykul/czlowiek-a-srodowisko-warunki-przyrodnicze>

Człowiek a środowisko - warunki przyrodnicze

- [Trwające](#)
- [Zakończone](#)

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: Człowiek a środowisko - warunki przyrodnicze i charakter antropopresji pogranicza Wielkopolski i Pomorza we wczesnym średniowieczu w świetle badań geoarcheologicznych kompleksu osadniczego w Santoku

Numer projektu: 11H 11 0184 80

Kierownik projektu: dr Kinga Helena Zamelska-Monczak

Jednostka prowadząca projekt: Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Źródło finansowania projektu: Narodowe Centrum Nauki, 2014-2016

Kontakt:

e-mail: kinga.zamelska@iaepan.poznan.pl

telefon (22) 620-28-81 do 86

Wykonawcy:

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Państwowy Instytut Geologiczny (Oddział Pomorski w Szczecinie)

Charakterystyka

1. Cel prowadzonych badań/hipoteza badawcza

Celem projektu jest poznanie środowiska przyrodniczego północno-zachodniej Wielkopolski przed zagospodarowaniem tego regionu we wczesnym średniowieczu przez człowieka oraz prześledzenie zachodzących w tym okresie wzajemnych relacji człowiek – środowisko. Planowane w ramach zadania zintegrowane, multidyscyplinarne badania geoarcheologiczne umożliwią wgląd w warunki środowiskowe jakie panowały na pograniczu Wielkopolski i Pomorza, szczególnie w pasie doliny Warty i Noteci, wskaże rozmiar i skalę antropopresji, charakter aktywności ówczesnych społeczności w przekształcaniu otoczenia i dostosowywaniu go do spełnianych funkcji.

Mimo, że badania środowiska przyrodniczego mają w Wielkopolsce długą tradycję, do tej pory omijały one tę część regionu. Prace badawcze zaplanowano na terenie znajdującego się w widłach Warty i Noteci ośrodka grodowego w Santoku, który – ze względu na swoje położenie oraz poświadczoną źródłami pisanymi i archeologicznymi kilkusetletnią (VIII-XV w.) historię zasiedlenia, zmieniającego się pod względem funkcjonalnym (faktoria handlowa – piastowski ośrodek grodowy – średniowieczna wieś) - stać się może kluczowym stanowiskiem dla poznania krajobrazu przyrodniczego w jakim żył człowiek w średniowieczu.

Efektem projektu będzie więc dokładna analiza warunków przyrodniczych, w jakich działali mieszkańcy pogranicza Wielkopolski i Pomorza oraz przeobrażeń kulturowych, jak i środowiskowych zachodzących na tym obszarze we wczesnym średniowieczu.

2. Zastosowana metoda badawcza/metodyka

Realizacja projektu i osiągnięcie zamierzonego celu opiera się na wykorzystaniu potencjału i doświadczenia nauk z zakresu geomorfologii, geologii, geochemii, sedimentologii, palinologii oraz paleontologii, zintegrowanych z badaniami archeologicznymi. Harmonogram obejmuje badania terenowe, których celem jest uzyskanie danych i materiałów do dalszych badań, analizy specjalistyczne oraz międzydziedzinowe wspólne opracowanie wyników badań. Na grodzisku i w jego otoczeniu przez specjalistów nauk przyrodniczych zostanie wykonana seria wierceń i rozpoznanie geofizyczne, a ten sam teren poddany zostanie archeologicznej prospekcji terenowej i badaniom sondażowym.

Wszystkie prace będą zadokumentowane, materiały na bieżąco opracowywane, a rezultaty zespołowo interpretowane. Pobrane próby zostaną poddane specjalistycznym analizom laboratoryjnym: sedimentologicznym, palinologicznym, paleontologicznym, geochemicznym, diatomologicznym, dendrochronologicznym, radiowęglowym. O wyborze takich metod analizy zdecydowano po wykonaniu wstępnego rozpoznania geologicznego stanowiska metodą odwiertów. Badania archeologiczne będą prowadzone według standardowych metod, ze szczególnym uwzględnieniem korelacji

układów stratygraficznych w obrębie całego kompleksu osadniczego i chronologii poziomów osadniczych. Zaplanowano także wykorzystanie źródeł kartograficznych i fotografii lotniczych oraz danych przestrzennych lokalizacji stanowisk, w celu szczegółowego rozpoznania zaplecza osadniczego stanowiska.

Realizację prac przewidziano na 36 miesięcy.

3. Wpływ spodziewanych rezultatów na rozwój nauki, cywilizacji, społeczeństwa

Rezultatem przeprowadzonych prac będzie rozległa i pogłębiona wiedza na temat wzajemnych zależności między człowiekiem a środowiskiem we wczesnym średniowieczu na obszarze geograficznego pogranicza Wielkopolski i Pomorza, dotąd nie objętego takimi badaniami. Wypełniło by to istniejącą lukę w rozpoznaniu tego niezmiernie istotnego w historii ziem polskich terenu północno-zachodniej Wielkopolski. Obraz pierwotnych warunków naturalnych i charakter oraz skala antropopresji umożliwią zdefiniowanie unikalnego w skali regionu, usytuowanego w obrębie interioru emporium w Santoku. Rezultaty badań będą bazą do dalszych prac nad analizą warunków środowiskowych w jakich następował rozwój osadnictwa strefy pogranicza obu regionów, w dolinie Warty-Noteci.

Multidyscyplinarny charakter prac umożliwia wykorzystanie pozyskanych danych, zarówno w pracach źródłowych dotyczących badanego obszaru, jak i syntetycznych, ukazujących analizowaną problematykę na szerszym tle, zarówno z zakresu humanistyki, jak i nauk przyrodniczych. Wykonawcy projektu wyrażają przekonanie, że Santok – ważne miejsce w historii, będzie również punktem odniesienia i korelacji zdarzeń przyrodniczych oraz kulturowych. Wszystkie dane i wyniki badań zostaną zebrane i opracowane w formie szczegółowego opracowania końcowego (maszynopis), wzbogaconego o zestaw ilustracji – rycin, fotografii, wykresów. Na specjalnie przygotowanej stronie internetowej będą prezentowane informacje dotyczące bieżących wydarzeń i prowadzonych prac. Strona ta może jednocześnie służyć popularyzacji geoarcheologii i informować o całym spektrum metod umożliwiających poznanie dawnego środowiska przyrodniczego. Rezultaty badań naukowych będą publikowane w czasopiśmie o profilu dotyczącym obu dziedzin: archeologii i nauk przyrodniczych. W zamierzeniu długofalowym uzyskane efekty badań będą stanowić niezbędną podstawę do przygotowania planowanej, całościowej monografii regionu upowszechnionej w obiegu międzynarodowym.

Metryczka

Opublikował w BIP:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	14.05.2020 09:05

Ostatnio zaktualizował:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data ostatniej aktualizacji:	14.05.2020 09:05
Liczba wyświetleń:	12